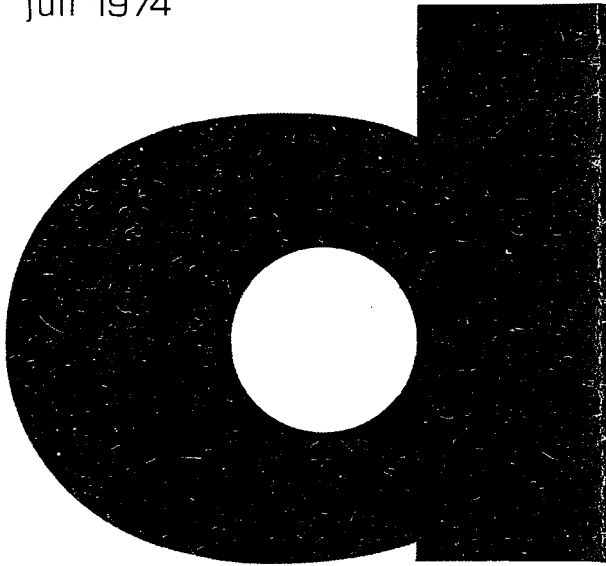

juli 1974

DRIEMASTER

Plezierige
VARIANTIE!

Wat met de Middenschool?

Voorstanders van de Middenschool kunnen van twee kanten bezwaren horen van bezorgde ouders die vragen of hun knappe zoon of dochter wel aan zijn trekken zal komen in zo'n vergaarbak waar alle kinderen na de basisschool drie of vier jaar lang naar toe gaan. En van niet minder bezorgde ouders die vragen of hun zoon of dochter, die anders misschien erg gelukkig geweest zou zijn in de praktijk-stroom van de L.T.S. of de huishoudschool, niet op zijn tenen moeten lopen wanneer hij tot zijn vijftiende dagelijks geconfronteerd wordt met de gymnasiasten in dop. Beide groepen ouders vinden elkaar in de vrees dat de middenschool eenheidsworsten zal produceren.

Wanneer we nu deze argumenten tegen, eens op hun werkelijke waarde gaan toetsen wat zien we dan? De ouders wier zoon niet aan z'n trekken zal komen in de middenschool moeten wel goed beseffen dat in de Middenschool, zowel naar richting als naar niveau wordt gedifferentieerd, zodat de leerlingen, welk begaafdheidsniveau zij ook hebben tot volle ontplooiing kunnen komen. Men kan dan spreken van een ongedeelde AVO (Alg.Vormend Onderwijs) maar wel in gedifferentieerde vorm.

Het is natuurlijk de vraag in hoeverre er dan sprake is van een wezenlijke verandering in vergelijking met het huidige systeem. Er is m.i. wel degelijk

een wezenlijk verschil met het huidige systeem en wel in die zin dat iedere leerling nu te maken krijgt met vakken die hij anders niet gehad zou hebben. Hij maakt dus kennis met een breder scala van vakken.

Bovenstaand argument geldt ook in het geval van de bezwaren zoals die door de ouders van de zoon of dochter die nu op zijn of haar tenen zou moeten lopen. Vanwege de differentiatie zal het op de tenen lopen van zoon- of dochterlief wel meevallen. Hij of zij krijgt te maken met vakken die ze anders nooit gehad zou hebben; ze kunnen hun uiteindelijke keus maken op grond van een bredere ervaring.

Wat is nu eigenlijk naast bovenstaande argumenten het basisidee van de Middenschool?

Het doel van de Middenschool, die onderwijs geeft aansluitend aan het basis-onderwijs is; door middel van doorbreking van het categoriale systeem optimale ontplooiingskansen te scheppen voor elke individuele leerling.

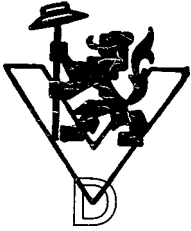
De voornoemde bezwaren zijn m.i. niet steekhoudend genoeg om daarmee een Middenschool af te wijzen.

Dé vraag die naar voren springt is of met een Middenschool wel het beoogde doel wordt bereikt, namelijk "het scheppen van optimale ontplooiingskansen voor elke individuele leerling"?

Moeten die optimale ontplooiingsmoge-

DRIEMASTER

Maandblad van de onafhankelijke Liberale Jongeren-Organisatie Vrijheid en Democratie (JOVD).

LEDEN VAN DE REDAKTIE: Jan Weggemans (hoofdredakteur), Deliuslaan 32 Utrecht, 030-940856; Kees Nederlof (Eindredakteur/administrateur), Hooglandse Kerkgracht 13, Leiden (01710-24960); Duke Dominicus van den Bussche en Loek Hermans; HB-kontaktpersoon: Nico Maas.

REDAKTIE/ADMINISTRATIE-ADRES: Hooglandse Kerkgracht 13, Leiden.

KOPIJ AFDELINGSPAGINA: Voorstraat 401, Dordrecht.

Betaling abonnementsgeld: giro 277760 t.n.v. Stichting "De Driemaster" Den Haag.

Algemeen Sekretariaat JOVD: Voorstraat 401, Dordrecht, (078-33801).

lijkheden niet reeds in een veel vroeger stadium worden geboden in een goed opgezet en geïntegreerd kleuter-basis-onderwijs? Wanneer men pas meent dit te moeten gaan doen op elf of twaalfjarige leeftijd dan is de ongelijkheid, die er van begin af aan onmiskenbaar is, verder gegroeid. Daarom is niet de Middenschool maar het kleuter- en basis-onderwijs de aangewezen plaats optimale ontplooiingskansen te bieden. Wat wel recht overeind blijft staan is dat de keuze van beroep uitgesteld wordt, met daarbij de ongetwijfeld betere mogelijkheden voor herscholing (eventueel) op latere leeftijd. Overblijven een reeks vragen die bij de discussie over de Middenschool betrokken moeten worden.

Hoe zijn de huidige bepalingen (examenprogramma's e.d.) te doorbreken? Waar aan meet men het niveau af?

Hoe kunnen de resultaten, die de leerlingen hebben behaald worden vastgelegd? Hoe kan worden bereikt dat de maatschappij inzicht krijgt in de waarde der zeer gevarieerde diploma's? Hoe wordt er voor gezorgd dat de leerling niet te veel wedijver, eerzucht maar

ook niet te weinig, zoals beneden de maat werken, luiheid, doet? Hoe kan aan de grote verschillen van aanleg, belangstelling, bestemmingsvoorkeur (kernen keuzevakken niveau-differentiatie per vak) tegemoet worden gekomen? Hoe kan men de individuele lessen, de vrijwerklessen, de groepslessen-ook aan grote groepen- in een algemeenstudieplan opgenomen kan worden?

Al met al vragen die eerst aan de orde moeten komen alvorens over te gaan tot het experimenteren.

Experimenten op het gebied van het onderwijs, nog afgezien van de bezwaren die door verschillende onderwijsorganisaties naar voren zijn gebracht, zijn experimenten met volwassenen van de toekomst!

Daarnaast biedt de mammoetwet nog vele mogelijkheden tot verbetering.

Bij het verdedigen van de Middenschool hoor ik steeds argumenten als "sociale integratie" en "het beter inleiden van de jongeren in de moderne maatschappij". Wat ik nooit hoor is een verbetering van het niveau van het onderwijs! Het zou de Regering sieren wanneer zij daar meer aandacht aan zou besteden.

L. Hermans

CONGRES:

Weinig opheldering

Het congres, dat de JOVD onlangs gewijd heeft aan de middenschool, heeft weinig duidelijkheid gebracht.

Het plan van de regering Den Uyl om te komen tot de invoering van een type middenschool voor alle kinderen in de leeftijdscategorie 12-16 jaar, kan gerangschikt worden onder het hoofd "nietszeggende vaagheden". Tot het dusdanig kwalificeren van dit plan heeft minister Van Kemenade zelf bijgedragen door een uitermate vaag verhaal te houden tijdens ons zomercongres in Meppel. Dit verhaal bood vrijwel geen aanknopingspunten voor een goede discussie met de bewindsman.

De minister heeft het grootste deel van zijn verhaal gewijd aan het opsommen van feiten en constateringen die reeds lang bekend waren, zoals: "Ons onderwijs bereikt nog onvoldoende de lagere klassen" (m.a.w.: onvoldoende gelijke kansen), "de definitieve schoolkeuze moet op

té jonge leeftijd geschieden", "onze leerstof is te eenzijdig gericht". Al deze feiten zijn bekend. Daar had de minister niet voor hoeven te komen.

Waar ik persoonlijk op heb zitten wachten, was een antwoord op de vraag waarom de middenschool, gegeven de tekortkomingen aan ons huidige systeem, nu dé oplossing is om die tekortkomingen weg te werken en waarom de minister weinig oog heeft voor alternatieven om die tekortkomingen op te lossen.

Omdat de minister die vragen niet heeft beantwoord, heeft hij de indruk versterkt dat die experimenten dienen als een afleidingsmanoeuvre, omdat de middenschool er toch gaat komen, hoe de resultaten van de experimenten ook mogen zijn. Achter het vriendelijke glimlachje van de minister gaat naar mijn oordeel heel wat politiek venijn schuil, waar we niet alert genoeg op kunnen zijn. Eh dat, terwijl het kabinet de mond vol heeft over spreiding van macht, democratisering, inspraak, participatie etc.

Waarom stelt de minister zich niet wat kwetsbaarder op en waarom misleidt hij de mensen

vervolg pag 7

Na in het februari-nummer Mr. W.J. Geertsema ondervraagd te hebben, leek het ons nuttig en interessant een vertegenwoordiger van een geheel andere stroming aan het woord te laten, B.v.d. Lek. De heer Van der Lek is fractie-voorzitter van de P.S.P. in de Tweede Kamer.

**Bram v.d. Lek:
Als er een berg in de weg zit,
moet je hem opblazen!**

Invloeden

K.N.: Door wie acht u zich het meest beïnvloed?

V.d.Lek: Ik ben sterk beïnvloed door professor De Graaf uit De Bilt, die destijds een aantal Studium Generale-colleges gaf over ethiek. Tijdens mijn diensttijd had ik al geruime tijd een vaag-socialistische overtuiging, ik las vrij veel van Marx, Gorter en Roland Holst. Ik vind het moeilijk invloeden aan te geven, omdat ik niet gauw met één figuur zal wegllopen. Ik vind het waardevol dat ik boeken van Marcuse heb gelezen, maar ik heb ze altijd kritisch gelezen en ik was er dan ook niet kapot van toen hij na een paar jaar weer uit de gratie was. Ik had er al zo mijn bedenkingen tegen.

Ik voel me geen Marxist, maar ik hecht wel waarde aan Marx' methodes en het Marxisme als sociologische theorie.

K.N.: Welk van de elementen, pacifisme of socialisme, staat bij u voorop?

V.d.Lek: Het socialisme is meer omvattend en in die zin belangrijker; een onderdeel in dat geheel is, dat je van mening bent dat het verwezelyken daarvan met de huidige geweldsmiddelen een volstrekte absurditeit zou zijn. Het is merkwaardig dat er altijd bij het pacifisme een consequentie geëist wordt die bij andere principes niet geëist wordt. Ik ben ook een democraat en ik zal alle maatschappijen waarin die democratie niet goed funktioneert in principe verwerpen, maar daarom kan ik nog wel graden onderscheiden! Maar men vindt het onaanvaardbaar dat je als pacifist nuancerings aanbrengt. Ik denk dat de grens voor mij ligt bij het doelbewust bedreigen van mensenlevens. Als ik een spoorlijn opblaas, is dat ook een vorm van geweld, die ik niet principieel afwijs.

Mensvisie: Geen optimisme

K.N.: Wat is uw visie op het karakter van de mens?

V.d.Lek: Ik geloof dat de mens poten-

tieel een groot aantal mogelijkheden in zich heeft. Zowel tot grote zelfopoffering en vormen van solidariteit, als tot zelfzuchtigheid.

Het is een scala van mogelijkheden die gedeeltelijk bepaald wordt door de omgeving waarin hij opgroeit, gedeeltelijk door de normen die een maatschappij er op nahoudt, gedeeltelijk door individuele aanleg. Het is in ieder geval niet zo dat ik een erg optimistische visie heb op de mensen. Ik ben er van overtuigd dat het aantal van die op eigenbelang gerichte eigenschappen overheersend zijn.

Het gekke is dat de mensen altijd denken dat je socialist bent omdat je meent dat de mensen zo goed zijn. Als dat zo was, dan zou het niet zo dringend zijn een socialistische ordening in te voeren, resp. de legers af te schaffen, want dan zouden daar alleen maar goede dingen mee gedaan worden. Gegeven het feit dat de mensen tot het kwade geneigd zijn, moet je zorgen dat die eigenschappen geen kans krijgen.

K.N.: Loopt die toekomstige maatschappij niet het risico enorm rigide te zijn?

V.d.Lek: Ze zal onderdrukkend zijn voor die enkelingen die het "maken" in deze maatschappij, maar ze is enorm bevrijdend voor die miljoenen die daar niet aan toe komen. Als we gemeenschaps-eigendom van produktiemiddelen hebben en we zouden binnen dat systeem gezamenlijk de produktie plannen, zou dat inderdaad voor een aantal ondernemende lieden betekenen dat ze..... ze kunnen best binnen dat systeem nieuwe ideeën opperen en uitvoeren en creatief bezig zijn. Is het niet een zeer beperkte culturele visie te denken dat men alleen op het economische vlak "het bijzondere" kan bereiken?

Utopie of realiteit?

K.N.: Hebt u indicaties dat de maatschappij waarnaar u streeft, bestaat of zal bestaan?

V.d.Lek: Je zou kunnen constateren dat

in de loop van de laatste eeuwen nationale staten -wat voor idiote opstelling ze extern dan ook hebben- intern die ontwikkeling heel duidelijk hebben door- gemaakt, met als voorwaarde daarvan het ontbreken van intern geweld.

K.N.: Het in steeds grotere niveaus af- spelen van het wereldgebeuren en het ontbreken van geweld heeft een relatie volgens u?

V.d.Lek: Ja. Je hebt tegelijkertijd bij wat zich ordent en groepeerd die verschuiving, dat extern die nationa- le eenheid zijn strategie op geweld bouwt. Dat is dan ook het treurige as- pekt van deze ontwikkeling waar het pacifisme zich tegen keert. Je zult je moeten realiseren dat het geweld tus- sen twee stadstaatjes wel bijzonder beroerd was, maar het geweld tussen de huidige blokken waarschijnlijk tot ver- nietiging leidt. Waarom zou datgene, dat wél mogelijk is op regionaal ni- veau, niet mogelijk zijn op mondiaal niveau?

Als je de geschiedenis van de sociale emancipatiestrijd gaat bekijken, kom je tot de ontdekking dat het meestal andere factoren dan geweld, gebruikt door de zich emanciperende groepen, de doorslag hebben gegeven. Het alge- meen kiesrecht is afgedwongen door massademonstraties; het probleem van de rassendiscriminatie is pas princi- pieel en bewust in beweging gekomen door de activiteiten van Martin Luther King en de zijnen.

Bewustwording

K.N.: Bewustwording van de mensen neemt een belangrijke plaats in uw maatschap- pij-ideaal in. Hoe voltrekt zich dit, gewelddadig, "geprovoceerd", of langs andere wegen?

V.d.Lek: Dit is een gevaarlijk terrein, omdat ik vrees dat ik wat dat betreft wat té optimistisch ben. Ik ben geneigd de redeneertrant van de Marxisten veel te mechanistisch te vinden ten opzich- te van sociologische processen. Mis- schien hebben ze wel gelijk, maar ik wijs het desondanks af, dan moet ik me maar vergissen in het feit dat be- wustwording zich als een onbewust proces afspeelt.

Informatie en inzicht is voor mij erg belangrijk. Arbeiders, maar ook direk- teuren leren de zaak pas echt te door- zien tijdens een staking of een be- drijfsbezetting. Dan worden plotse- ling machtverhoudingen manifest: als je dat alleen maar emotioneel verwerkt, ben je nog niet in de fase die ik "be- wustwording" noem.

Dat je conflicten niet moet toedekken, niet moet mistificeren, ben ik wel met hen eens. Als alle andere middelen uit- geput zijn, moet je conflicten uitvech-

ten. Maar ik vind niet dat je het kon- flikt moet "maken" als alles goed gaat, al blijven de kapitalistische verhou- dingen dan bestaan, wat voor sommige revolutionairen soms wel eens een theo- retische veronderstelling is. De ver- houdingen moeten m.i. radikaal verande- ren, maar dat betekent niet dat je daar- voor de absolute vervreemding moet heb- ben bereikt. Ik geloof wel degelijk in geleidelijkheid en daardoor ben ik, wat men dan in Marxistische termen noemt, een revisionist.

K.N.: Geldt dat ook voor landen waar de uitzichten op geleidelijke ontwikkeling nihil is, bijv. in Zuid-Amerika?

V.d.Lek: Nee, als er een berg in de weg zit, moet je hem opblazen! Als het struk- turele geweld zó massief is als daar, dan geloof ik dat er weinig anders over- blijft dan een complete revolutie. Maar in Nederland, of in een aantal West- Europese landen zal die geweldloze ver- andering best kunnen.

De P.P.R.: Waar heb ik dat eerder gele- zen?

K.N.: Misschien kunt u, "afdalende" van uw wereldbeschouwing naar de Nederlan- se verhoudingen, tenslotte iets zeggen over het verschil tussen de P.S.P. en de P.P.R.

V.d.Lek: Wat mij het meeste opvalt is het ontbreken van een duidelijke maat- schappijvisie en een duidelijke analyse van de sociale verhoudingen bij de P.P.R. Ze hebben veelal dezelfde conclusies (ze schrijven dezelfde boekjes over de economische groei en de bewapening waar- van ik altijd denk: waar heb ik dat eer- der gelezen?), maar wat er aan ontbreekt is althans het begin van een theorie. Daarvoor in de plaats hebben ze dan een erfenis uit hun confessionele tijd mee- gebracht: het preken, over de mentali- teit van de mensen die veranderen moet. Dat is nu wat ik een soort ethisch op- timisme noem, wat ze de P.S.P. altijd verweten hebben: de gedachte dat als je de mensen nu maar overtuigt dat het anders moet, dan gaat het ook anders. Dat is nadrukkelijk iets anders dan ik on- der bewustwording versta: verstandelijk inzicht.

Of het mogelijk is de mensen zo bewust te maken zoals wij zouden willen dat ze zijn, dat zijn de dingen waar we aan twifelen. Niet aan de juistheid van wat we uiteindelijk willen verwezelijken. Als je daar dan ook nog aan zou gaan twifelen, moet je gauw ophouden!

K. Nederlof

* *

Socialisme of Liberalisme?

de entropie oordeelt.

Waarom in een politieke beschouwing de entropie laten oordelen? Wat is entropie eigenlijk voor iets?

Twee vragen die voortvloeien uit een ondertitel waarvan het verband met de titel van deze schriftuur nog lang niet duidelijk is.

Twee vragen die geen van beide echt beantwoord zullen worden. De tweede vraag niet omdat het mathematisch-fysisch begrip meer uitleg vraagt dan in een blad als de Driemaster zinvol is. De beantwoording van de eerste vraag staat of valt met de acceptatie van de getrokken analogieën in dit artikel.

ENTROPIE

Nu eerst eens het begrip entropie enigszins tastbaar gemaakt, niet door definities of diepgaande beschouwingen maar aan de hand van een voor iedereen begrijpelijk voorbeeld.

Laten we goed geïsoleerde, afgesloten kamer beschouwen met daarin een aantal voorwerpen.

Indien alle voorwerpen de zelfde temperatuur hebben, heerst in deze kamer meerdere en/of grotere temperatuurverschillen voorkomen is de entropie lager.

We weten allemaal dat, als er in deze kamer een pot hete thee zou staan, deze pot thee zou afkoelen en de omgeving verwarmen. De entropie wordt dan dus vanzelf groter. Dit verschijnsel, dat veel algemener is, wordt de tweede hoofdwet der thermodynamica genoemd. Deze wet zegt dat ieder systeem zijn entropie maximaliseert. Zoals spanlak een lap linnen gladtrekt zo egaliseert de tweede hoofdwet onze omgeving. Een toestand van gedifferentieerdheid in temperatuur wordt dus veranderd in een toestand van uniforme temperatuur. We zullen nu verder de entropie beschouwen als een maat voor de differentiatie binnen een bepaald systeem met dien verstande dat hoge entropie correspondeert met geringe differentiatie en lage entropie met grote differentiatie.

LEVEN en ENTROPIE

Met in ons achterhoofd dat de tweede hoofdwet, van toepassing op dode materie, zorgt voor vermindering van de differentiatie in systemen gaan we eens kijken of deze wet ook van toepassing is op het leven, op levende materie. Uitgaande van de evolutieleer constateren we een ontwikkeling van zeer eenvoudige, eencellige levensvormen naar nieuwe steeds ingewikkelder, onderling

sterker gedifferentieerde, levensvormen. De wet van het leven is dus precies tegengesteld aan de tweede hoofdwet. Een voorbeeld hiervan is verder nog de constante lichaamstemperatuur. Ongehoorzaamheid tegenover de tweede hoofdwet!

Zelfs als we het leefmilieu van flora en fauna bekijken valt de strijdigheid met de tweede hoofdwet op. Dit komt het sterkst naar vorendoor uitlatingen van biologen die waarschuwen voor monocultures (in de landbouw) en afnemende differentiatie in natuurgebieden door het uitsterven van diersoorten. Zij beschouwen dit als levensgevaarlijk voor het leefmilieu. Dat komt tot uiting in uitlatingen als: "het leefmilieu verarmt" of sterker nog "het leefmilieu gaat dood".

MAATSCHAPPIJ en ENTROPIE

Hoe nu aan aan maatschappijvorm een entropie toe te kennen. Omdat een maatschappij in het algemeen nogal ingewikkeld is benaderen we dit probleem door twee uiterste maatschappijvormen naast elkaar te zetten:

- A. Een totaal geordende maatschappij.
- B. Een maatschappij zonder enige ordening.

Wanneer we bij deze twee naar de differentiatie gaan kijken, valt iets bijzonder frappants op: Het is van doorslaggevend belang of we de differentiatie beschouwen uitgaande van het individu in de maatschappij of uitgaande van de maatschappij zelf.

Uitgaande van het individu is in maatschappij A geen differentiatie mogelijk want alles is geregeld (verzorging van de wieg tot het graf). Wat een dergelijke "verzorging" in zo'n maatschappij inhoudt kunnen we lezen in "1984" van George Orwell. Maatschappij B is dan een eldorado van vrijheid en dus van differentiatie-mogelijkheid.

Uitgaande van de maatschappij geeft A de grootste differentiatiemogelijkheid, want ieder pakket regels bepaalt zijn eigen maatschappij. In B is slechts één maatschappijvorm mogelijk. Middellbare scholieren kunnen hier het verband met de verzamelingen leggen: B correspondeert met een verzameling maatschappelijke regels die leeg is.

Uiteraard slepen we hier ook weer de tweede hoofdwet bij. We onderscheiden weer de twee uitgangspunten:

- I. Uitgaande van de maatschappij als levensvorm wensen we een ontwikkeling in de richting BA.

II. Uitgaande van de individu in de maatschappij moet de laatste zich ontwikkelen in de richting AB.

SOCIALISME en ENTROPIE

Het socialisme op zich heeft natuurlijk geen entropie, we zullen dus kijken naar de maatschappelijke doelstellingen van het socialisme.

Wat opvallend is aan het socialisme is het streven naar gelijkheid, al dan niet verpakt in een mooi ethisch voordeelpak liefst nog voorzien van het opschrift "nieuw" (progressief), want net als bij wasmiddelen is het moeilijk een oud en beproefd artikel te verkopen. Het "gelijke kansen voor iedereen" is een socialistisch streven dat de natuurlijke ongelijkheid (differentiatie) niet ontkent maar probeert uit te sluiten. Dit gebeurt o.a. door kinderen reeds op jeugdige leeftijd aan het ouderlijk milieu te onttrekken (peuterspeelplaatsen). De differentiatie in opvoedingsmilieu wordt dus verlaagd. Vanuit het individu gezien dus gehoorzamen aan de tweede hoofdwet i.p.v. tegenwerken. Ook de middenschool laat zich in dit raam zien.

Inkomstennivellering is ook al een streven dat de differentiatiemogelijkheden sterk inperkt door het gebied waarin de inkomsten zich mogen bewegen van boven af in te perken. Het zelfde geldt voor de vermogensnivellering.

We zien dat het socialisme gehoorzaamt aan de tweede Hoofdwet als we vanuit het individu redeneren. Daarmee behandelt het socialisme het individu als dode materie. De onder "maatschappij en entropie" gevonden tegengestelde ontwikkelings-tendenzen I en II doen vermoeden dat het socialisme vanuit de maatschappijvorm geredeneerd de tweede hoofdwet tegenwerkt.

LIBERALISME en ENTROPIE

Ook hier geldt dat we eigenlijk niet het liberalisme maar de door de liberalen voorgestane maatschappijvorm een graad van differentiatie toekennen. Het liberalisme weerstreeft het socialisme in zijn nivelleringsdrang.

Het liberalisme heeft echter altijd als positief uitgangspunt het individu gehad en de individuele vrijheden (differentiatiemogelijkheden) niet te vergeten. Vanuit dit uitgangspunt in het licht van "maatschappij en entropie" kunnen we stellen dat gedifferentieerd inkomen een goede zaak is die positieve nastreving verdient.

Speciaal nog een paar woorden over het onderwijs. De liberaal erkent en bouwt in zijn plannen dat de menselijke vermogens, ook op verstandelijk gebied, gedifferentieerd zijn. Differentiatie is dus ook in het onderwijs nodig om aan te sluiten bij deze menselijke ongelijkheid.

(vervolg pag 8)

Van de Hoofdredakteur

AFSPIEGELINGSCOLLEGES?

Zoals bekend propageert een belangrijk deel van de PvdA de gedachte van de program-colleges. Het College van B en W is dan geen afspiegeling meer van alle belangrijke partijen, doch van enkele partijen, die zich ten doel stellen een bepaald gemeenteprogramma uit te voeren. Ik betreur die ontwikkeling.

Het gevolg is dat een aantal mogelijk bekwame wethouders van de minderheids-groep wordt vervangen door tweederangs-figures uit het meerderheidskamp. Ook leidt deze situatie nogal eens tot onzakelijke polarisatie.

In Leiden is sinds 1969 zo'n college van B en W, bestaande uit VVD en konfessionelen (een minderheid in de raad); de PAK-fractie weigerde wethouders te leveren, omdat zij geen meerderheid in het College kreeg. Een groot deel van de Leidse gemeenteambtenaren schreef in april een brief aan de raad, waarin een afspiegelingscollege wordt bepleit. De politieke twisten tussen "regering" en "oppositie" zou de afwikkeling van allerlei plannen vertragen en de sfeer vertroebelen, hetgeen het werkklimaat voor de ambtenaren bepaald veronaangenaamd. Vandaar deze voor ambtenaren unieke stap.

De vraag is overigens, of er wel zulke grote programmatische verschillen bestaan tussen de partijen op het gemeentelijke vlak. Mijns inziens zijn de gemeenten nogal sterk afhankelijk van het rijk, met name voor wat betreft de financiën. Juist voor de PvdA is er thans weinig reden om andere partijen uit het college te weren. De gedachte van het programcollege lijkt meer te zijn ingegeven door de behoefte alleen de macht uit te oefenen.

Het streven is des te gevaarlijker daar in de meeste gevallen - het initiatief gaat uit van PvdA en PPR - de steun van de CPN nodig is. Deze partij, die niet de meest democratische partij uit ons bestel is, kan allerminst als progressief worden aangemerkt.

Nu de PvdA in Rotterdam de confessionelen en de VVD wil buitensluiten, wordt interessant hoe de confessionelen zich gaan opstellen.

Als zij wraak nemen, ontstaan er voor de VVD en de confessionelen interessante mogelijkheden.

Buiten de grote steden bezitten beide groepen vrijwel overal een meerderheid. Een dergelijke blokvorming zou het bestaan van het kabinet-Den Uyl overigens erg ongeloofwaardig maken.

Te hopen valt dat bij de PvdA het verstand alsnog de gevoelens zal gaan overheersen. Het zal de kwaliteit van het doorsnee-gemeentebestuur beslist ten goede komen.

Jan Weggemans.

Wat weet U van

kiesrecht, medezeggenschap,
politieke partijen, inkomens- en
bezitsverdeling.....

Cursus

BURGERSCHAPSKUNDE 40 schriftelijke lessen voor f 25.—.

het raadslidmaatschap,
begroting, ruimtelijke ordening
gewestvorming.....

Cursus

DE GEMEENTERAAD 23 schriftelijke lessen voor f 20.—.

invloed van de burger, parle-
ment, gemeente, economisch
beleid, recht, dienstplicht.....

Cursus voor jongeren

POLITIEK BEKEKEN 12 schriftelijke lessen plus do- cumentatiemappen voor f 9.50

(in samenwerking met de Ned.
Politieke Jongeren Contact
Raad).

Vraag nog heden een gratis
prospectus onder vermelding
van de naam van de cursus(en)
en de letters DM bij:

Stichting
Burgerschapskunde
POSTBUS 349 - LEIDEN

(eigenlijk: zet hij ze voor schut) door hen
steeds maar weer te verwijzen naar de experi-
menten die gaan komen? Waarom praat de minis-
ter niet duidelijk aan de hand van een nota over
een basisconceptie voor de middenschool, die
uitgewerkt zou kunnen worden aan de hand van
de opgedane ervaringen tijdens die experimen-
ten?

De kamer moet naar mijn oordeel van deze minis-
ter meer en duidelijker garanties eisen om zelf
tegenover deze slimme bewindsman niet af te gaan.
De heren De Brauw en Vonhoff, die helaas niet
in de gelegenheid waren om zaterdag met de mi-
nister in de clinch te gaan, hebben de daar-
opvolgende dag wél getoond in de gaten te heb-
ben hoe minister Van Kemenade opereert en hoe
bedacht men moet zijn op zijn daden.

Ons onderwijs verdient verbetering. Recente we-
tenschappelijke rapporten hebben dit aangetoond.
De minister stelt zich te star op door geen bre-
de discussie te laten plaatsvinden over meerde-
re verbeteringsmodellen. Voor de minister ligt
blijkbaar de oplossing alleen in de middenschool.
De discussie over de middenschool zal op gang
moeten blijven, ook binnen de JOVD om zodoende
steeds meer kennis en inzicht te verkrijgen,
opdat de nu nog vage resoluties (die aan het
eind van het congres werden aangenomen) binnen
korte tijd omgezet kunnen worden in een duidelij-
ke uitspraak.

De afdelingen zullen hiertoe in de allereerste
plaats die discussie weer op gang moeten breng-
en. Voor hen ligt hier een taak.
Jan Franssen.

Staalconstructies
voor alle doeleinden
Speciaalbedrijf voor
zwaar plaatwerk
Constructiewerkplaat-
sen

W. HUIZER n.v.
CAPELLE a/d IJSSEL
TELEFOON 01804 - 2657

Het negentiende eeuwse liberalisme met zijn "laisser faire" was de weerspiegeling van een grenzeloos vertrouwen in een maatschappij van het type B.

SAMENVATTING en CONCLUSIE

We hebben op zeer duidelijke wijze gezien dat het socialisme het leven van de maatschappij nastreeft terwijl het liberalisme per definitie het individu centraal stelt. Dit heeft tengevolge dat de denkrichting van socialist en liberaal in het algemeen tegengesteld zullen zijn.

Als we de maatschappij centraal stellen zijn we dus socialist.

Als we het individu centraal stellen zijn we liberaal.

We moeten ons bij dit alles goed realiseren dat liberalen noch socialisten streven naar de genoemde uiterste maatschappijvorm. Het gaat slechts om de richting waarin we een ontwikkeling wensen.

Duke E.P. Dominicus van den Bussche.

+++++
Welke JOVD-er uit de omgeving van Amsterdam heeft er tijd, en is bereid om de redactie met het maken van adres-plaatjes te helpen?
Gaarne contact met Kees Nederlof!

+++++
J O V D - D A S S E N
+++++

De afdeling Leiden is bezig met het ontwerp voor een das die door alle leden besteld zal kunnen worden.

Klassiek model (blauw met wit streepje en oranje JOVD-wapen), de prijs zal ca. f14,- gaan bedragen.

Reserveringen (aflevering ca. medio december): E. Brouwer, Plantsoen 15, Leiden.

GETROUWD:

ELLIE WESTERLING en

KAREL DUIKER

10 juli 1974

S P I O N N E U R

Naar verluidt zijn HB-vergaderingen tegenwoordig openbaar; alles lekt toch immers uit.

Jan Franssen ziet door zijn functie het bos nooit meer;

Willen de hoofdbestuursleden die maar één functie hebben, opstaan?

Hebben ze op Wiegel al patent aangevraagd?

Kor Meijer schijnt de Internationale eindelijk serieus te gaan nemen.

bouwwerken
heiwerken
pijpleidingen
zinkers
grondboringen

VISSER & SMIT'S AANNEMING MIJ NV

PAPENDRECHT TEL. 01850-51044

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement